

Απαντήσεις

Γνωστό

A1.α. 1:Λ, 2:Σ, 3:Σ, 4:Λ, 5:Σ

β. 1: Ἄτε δὴ οὖν οὐ πάνυ τι σοφὸς ὢν ὁ Ἐπιμηθεὺς ἔλαθεν αὐτὸν καταναλώσας τὰς δυνάμεις εἰς τὰ ἄλογα · λοιπὸν δὴ ἀκόσμητον ἔτι αὐτῷ ἦν τὸ ἀνθρώπων γένος, καὶ ἠπόρει ὄτι χρήσαιτο.

2: ἔρχεται Προμηθεὺς ἐπισκεψόμενος τὴν νομὴν

3: Ἀπορία οὖν σχόμενος ὁ Προμηθεὺς ἦντινα σωτηρίαν τῷ ἀνθρώπῳ εὔροι

4: Τῷ δὲ Προμηθεῖ εἰς μὲν τὴν ἀκρόπολιν τὴν τοῦ Διὸς οἴκησιν οὐκέτι ἐνεχώρει εἰσελθεῖν

5: καὶ ἐκ τούτου εὐπορία μὲν ἀνθρώπῳ τοῦ βίου γίγνεται

B1.

- Αναφορά ετυμολογική στο ὄνομα του Επιμηθέα
- Σχολιασμός των φράσεων : Ἄτε δὴ οὖν οὐ πάνυ τι σοφὸς ὢν ὁ Ἐπιμηθεὺς, ὁ Επιμηθέας αντικειμενικά (ἄτε οὐ ὢν:αιτιολογική μετοχή αντικειμενικής αιτιολογίας) ἔδεν ἦταν σοφός.
- ἔλαθεν : του διέφυγε , συνεπῶς ἦταν επιπόλαιος.
- καταναλώσας :ξόδεψε , χωρίς τους απαραίτητους υπολογισμούς.
- καὶ ἠπόρει ὄτι χρήσαιτο :Δεν ἤξερε τί να κάνει, αποδεικνύει τὴν ἔλλειψη προνοητικότητας καθὼς και τὴ δυσκολία ἀνάληψης ευθυνῶν στὴν ἀντιμετώπιση προβλημάτων. (ευθυνόφοβος)
- Ἀποροῦντι δὲ αὐτῷ :Ο ἐνεστώτας δείχνει τὴ διάρκεια στο γεγονός ὅτι δεν μπορούσε να ἀντιμετωπίσει τὸ πρόβλημα που δημιούργησε.

B2. «ἐντεχνος σοφία»: τὸ ἐπίθετο «ἐντεχνος» υποδηλώνει αὐτὸν που εἶναι μέσα στα ὅρια τῆς τέχνης, τὸν ἐμπειρο, τὸν ἐπιδέξιο. Στὴ φράση «ἐντεχνος σοφία», ἡ λέξη «σοφία» υποδηλώνει τὴ σοφία που ἐμπεριέχει τὴν τέχνη, τὴ σοφία που συμπορεύεται με τὴν τέχνη, τὴς τεχνικές γνώσεις. Ἀρχικά ἡ ἐννοια τῆς σοφίας ἔχει κυρίως να κάνει με τὴ δεξιότητα και τὴν ἐμπειρία σε κάποια τέχνη, τὴν ἀρχιτεκτονική, τὴ γλυπτική, τὴ μεταλλουργία, τὴν ἰατρική, κ.τ.λ. Ὁ προσδιορισμὸς «ἐντεχνος» ἐπιτρέπει ἐδῶ στὸν Πρωταγόρα να διευκρινίσει, ἐπομένως, πῶς αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὴ σοφία ἐννοεῖ και ὄχι αὐτὴ που συνδέουμε με τὴ γνώση τῶν ἐπιστημῶν και τὴ φιλοσοφία, δηλαδή τὴς θεωρητικές γνώσεις.

Ὡς πρὸς τὴς καλές τέχνες, ἡ ἐντεχνη σοφία δεν σχετίζεται με τὴ σύλληψη τῆς ἰδέας ἐνός καλλιτεχνικοῦ ἐργου, ἀλλά με τὴν ἀναγκαιότητα χρήσης τεχνικών γνώσεων και εργαλείων για τὴ δημιουργία κάποιων ἀπὸ αὐτά (πχ. Ἀρχιτεκτονική, γλυπτική).

Κατανοούμε, λοιπόν, τον όρο ως **τεχνογνωσία**, η οποία επιτρέπει στον άνθρωπο να προβεί σε επινοήσεις και εφαρμογές σωτήριες για τη ζωή του που προωθούν την εν γένει παρουσία του στον κόσμο. Ειδικότερα, η τεχνογνωσία συνδέεται με τις **τεχνικές δεξιότητες** και την **κατασκευαστική ικανότητα** του ανθρώπου. Αυτό σημαίνει ότι ο άνθρωπος είναι σε θέση να συλλάβει και να οργανώσει τη διαδικασία της **εργασίας**, η οποία συμπυκνώνει με τον καλύτερο τρόπο το άλμα του πρώην, απλώς «ζωικού οργανισμού» σε ήδη άνθρωπο που αποδεσμεύεται σταδιακά από τις αλυσίδες της βιολογικής νομοτέλειας και προ-νοεί για τις επόμενες στιγμές της ζωής του. Συνδεδεμένη με τη διαδικασία της εργασίας είναι η **διαδικασία κατασκευής και επινόησης, καλλιέργειας και αγωγής**. Με την κατασκευαστική και επινοητική ικανότητα ο άνθρωπος δίνει υπόσταση στους σχεδιασμούς του και τα ευρήματα του νου του, κατασκευάζοντας σπίτια, σκεύη, εργαλεία, όπλα, αλλά και προβαίνει σε επινοήσεις συμβολικών συστημάτων όπως η γλώσσα, η γραφή, η αρίθμηση, που διευρύνουν τα όρια της ελευθερίας του σε σχέση με τη βιολογική αιτιότητα. Με την καλλιέργεια (γης, γραμμάτων, τεχνών και καλών τεχνών) και την αγωγή διαμορφώνει σκόπιμα τις προϋποθέσεις για παραγωγή έργων και μέσων και για νέες δημιουργίες μέσα από την αξιοποίηση εργαλείων και γνώσεων τεχνικής.

Όμως, η συνολική διαδικασία γίνεται συγχρόνως και τρόπος αγωγής της φύσης του, τρόπος εξέλιξης και διαμόρφωσής του, καθώς περιέρχεται στη θέση να ελέγξει τα πάθη του, να τιθασεύσει το ένστικτο και να οργανώσει τις άμυνες του εαυτού του στον αγώνα επιβίωσης.

Τα δώρα του Προμηθέα συνετέλεσαν στο να αποκτήσει ο άνθρωπος «τὴν περὶ τὸν βίον σοφίαν», χρήσιμες δηλαδή γνώσεις, προκειμένου να αντισταθμίσει τις ελλείψεις των εφοδίων που είχαν δοθεί στα υπόλοιπα έμβια όντα. Ο Πρωταγόρας όμως θεωρεί σκόπιμο να αναφέρει στο σημείο αυτό της αφήγησης ότι ο Προμηθέας δεν μπόρεσε να δώσει στους ανθρώπους την πολιτική τέχνη, το υψηλότερο και καλύτερο δώρο, φυλαγμένο από τον ίδιο τον Δία, αλλά με την πράξη κλοπής περιορίστηκε στο δώρο της τεχνογνωσίας, ευεργετικό βέβαια, αλλά κατώτερο. Γίνεται σαφές ότι η πολιτική τέχνη είναι ανώτερη κατάκτηση, η οποία στον μύθο χαρακτηρίζει την κοινότητα των θεών και όχι των ανθρώπων, και αποτελεί στοιχείο εξουσίας του Δία απέναντι στους άλλους θεούς και τον κόσμο. Η παρουσίασή τους ως δώρων των θεών και όχι ως ανακαλύψεων του ανθρώπου μπορεί να θεωρηθεί και ως ένδειξη σεβασμού προς αυτούς και προσπάθεια αποφυγής ύβρης εκ μέρους των ανθρώπων.

Ιδιαίτερης σημασίας είναι η άποψη που συνάγεται από τον μύθο και αποδίδεται στον Πρωταγόρα ότι στην προϊστορία του ανθρώπινου γένους προηγήθηκε η κατάκτηση τεχνικής πρόσφορης για τον βιοπορισμό του και ακολούθησε η κατάκτηση της πολιτικής τέχνης. Άρα η κατάκτηση της τεχνικής από τον άνθρωπο, που χαρακτηρίζεται σαν τιτανική πράξη κλοπής, συνέβη σε μια πρώιμη φάση, προκοινωνική και δείχνει τις τότε δυνατότητες του ανθρώπινου πνεύματος. Αντίθετα, η πολιτική ήταν ακόμη απρόσιτη σχεδόν στο ανθρώπινο πνεύμα και κατακτήθηκε σε υστερότερη στιγμή της ιστορίας του ανθρώπου και αφού είχαν διαμορφωθεί οι κατάλληλες συνθήκες.

B3. α.Σ, β.Σ, γ.Λ, δ.Σ, ε.Λ

B4. είμαρμένη: μερίδιο

έξιέναι:εισιτήριο

ἔσχε:σχήμα

κλέπτει: κλεψύδρα

λαθών:λήθη

B5. Προμηθέας ο φιλόανθρωπος θεός.Θυσιάζεται για το ανθρώπινο γένος υπομένοντας το φρικτό του μαρτύριο δεμένος στο βράχο.

Σε α ενικό πρόσωπο στον *Προμηθέα Δεσμώτη* ομολογεί τις αγαθοεργίες του : «τι τέχνες και τεχνάσματα σκαρφίστηκα» οικειοποιείται την ιατρική τέχνη, «τα πολυάριθμα είδη της μαντικής ταξινομήσα...απ'τα όνειρα ξεχώρισα...κι ερμήνευσα τα αινίγματα» παρουσιάζεται ως καθοδηγητής των ανθρώπων στη μαντική. Στους στίχους 500-503 η εύρεση και η επεξεργασία των μετάλλων είναι και αυτή δική του υπόδειξη στους ανθρώπους. Δικαίως διατυπώνει πως «όλες οι τέχνες οι ανθρώπινες είναι δωρεές του Προμηθέα».

Στον Πρωταγόρα ήλθε να ελέγξει την μοιρασιά «έπισκεψόμενος τήν νομήν». Η αμηχανία του Επιμηθέα γίνεται δικό του πρόβλημα «Άπορία οὖν σχόμενος ὁ Προμηθεὺς ἦντινα σωτηρίαν τῷ ἀνθρώπῳ εὖροι». Προβαίνει σε παράνομη πράξη για το καλό του ανθρώπου «κλέπτει...δωρεΐται...», «λαθών εισέρχεται». Γενναιόδωρα και χωρίς κάποιο αντάλλαγμα δίνει τα δώρα του στους ανθρώπους αδιαφορώντας για τις συνέπειες «δίδωσιν ἀνθρώπῳ» και γίνεται η αιτία ευπορίας στη ζωή των ανθρώπων «καὶ ἐκ τούτου εὐπορία μὲν ἀνθρώπῳ τοῦ βίου γίγνεται». Τέλος θα επωμιστεί και την ευθύνη για το λάθος του Επιμηθέα «δι' Ἐπιμηθέα ὕστερον, ἥπερ λέγεται, κλοπῆς δίκη μετῆλθεν».

Άγνωστο

Γ1.

Εγώ, βέβαια, δεν είμαι ειδικός (ή: είμαι απλός άνθρωπος), ξέρω όμως ότι είναι πάρα πολύ καλό να διδάσκεται κανείς την αρετή (ή: το σωστό) από την ίδια του τη φύση και κατά δεύτερον να τη (ή: το) διδάσκεται περισσότερο από όσους πραγματικά (ή: αληθινά) γνωρίζουν καλά κάτι σωστό παρά από όσους κατέχουν την τέχνη της εξαπάτησης. Ίσως λοιπόν δε μιλώ με λόγια σοφά και επιδέξια (ή: σαν αυτά των σοφιστών): γιατί ούτε αυτό επιδιώκω.

Γ2.

Ο Ξενοφών εκφράζει τις επικρίσεις του εναντίον των σοφιστών. Κατά τη γνώμη του, ενώ ισχυρίζονται ότι οδηγούν με τη διδασκαλία τους νέους στην αρετή, πετυχαίνουν

το αντίθετο («φασὶ μὲν ἐπ’ ἀρετὴν ἄγειν οἱ πολλοὶ τοὺς νέους, ἄγουσι δ’ ἐπὶ τοῦναντίον»). Κατ’ ἀρχάς, δεν υπάρχει κάποιος που να τον ἔχουν οδηγήσει στην ἀρετὴ οὔτε ἡ διδασκαλία τους βασίζεται σε συγγράμματα που θα οδηγούσαν κάποιον στην ἀρετὴ («οὔτε γὰρ [ἄν] ἄνδρα που ἐωράκαμεν ὄντιν’ οἱ νῦν σοφισταὶ ἀγαθὸν ἐποίησαν, οὔτε γράμματα παρέχονται ἐξ ὧν χρὴ ἀγαθοὺς γίγνεσθαι»). Αντίθετα, μολονότι δημιουργοῦν προσδοκίες στους μαθητές τους ὅτι θα μάθουν κάτι σημαντικό, ὅσα γράφουν εἶναι αφενὸς ἀνούσια («περὶ μὲν τῶν ματαίων πολλὰ αὐτοῖς γέγραπται») καὶ ἐξεζητημένα («τὰ μὲν ῥήματα αὐτοῖς ἐζήτηται»), αφετέρου τους οδηγοῦν σε ἀσήμαντες ἡδονές καὶ ὄχι στην ἀρετὴ («αἱ μὲν ἡδοναὶ κεναί, ἀρετὴ δ’ οὐκ ἔνι»), με ἀποτέλεσμα να χάνεται χρόνος ἀπὸ το να μάθουν οἱ νέοι κάτι χρήσιμο («διατρίβειν δ’ ἄλλως παρέχει τοῖς ἐλπίσασί τι ἐξ αὐτῶν μαθήσεσθαι [μάτην] καὶ ἑτέρων κωλύει χρησίμων καὶ διδάσκει κακά»). Εστιάζουν περισσότερο στα λόγια παρά σε σοβαρές ἀπόψεις, ἐνῶ παράλληλα («ὕπὸ τῶν ἐξαπατᾶν τέχνην ἔχόντων»).

Γ3.

α.

ἄνδρα: ἄνδρας

γράμματα: γράμμα

ὄντινα: οὔστινας

ὧν: οὔ

β.

ἐωράκαμεν: ἴδωμεν

ἐποίησαν: ποιήσωσι(ν)

παρέχονται: παράσχωσι(ν)

Γ4.α.

Υπόθεση: εἰ ἔχοιεν: εἰ + ευκτική

Απόδοση: οὐκ ἂν παιδεύσειε: δυνητική ευκτική

Απλή σκέψη του λέγοντος

Μετατροπὴ στο προσδοκώμενο:

Υπόθεση: ἐάν, ἄν, ἦν + υποτακτική: ἐάν ἔχωσι(ν)

Απόδοση: οριστική μέλλοντα: οὐ παιδεύσει

β. Ἡ σύνταξη εἶναι παθητική καὶ ἔχουμε φαινόμενο αττικής σύνταξης. Μετατρέπεται σε ενεργητική σύνταξη: Αὐτοὶ (ἦ: Οὔτῳ) πολλὰ γεγράφασι(ν).

Φιλολογοὶ

Καινουργιάκης Ρένος – Σκούφου Θεοδώρα